

PETER TRADOWSKY

Kaspar Hauser

KÜZDELEM A SZELLEMÉRT

A modern kor történelmének megértéséhez

Casparus Kiadó

A fordítás az alábbi kiadás alapján készült:
Peter Tradowsky: *Kaspar Hauser oder das Ringen um den Geist*
Zweite Auflage 1981
Copyright © 1980 Copyright by Philosophisch-Antroposophischer Verlag,
Goetheanum, Dornach/Schweiz. All rights reserved.

A fordítás és a kiadás a kiadó engedélyével történt.
Fordítás és magyar változat © Casparus Kiadó Kft., 2013
Minden jog fenntartva.
Hungarian translation and edition © Casparus Kiadó Kft., 2013
All rights reserved.

A borító Caspar David Friedrich: *Vándor a ködtenger felett*
(*Der Wanderer über dem Nebelmeer, 1818*) című festménye felhasználásával készült
a Hamburger Kunsthalle engedélyével.

Casparus Kiadó Kft.
casparus.hu
facebook.com/casparus.hu

A könyv – a kiadó írásos engedélye nélkül – sem egészében, sem részleteiben nem sokszorosítható vagy közölhető, semmilyen formában és értelemben, elektronikus vagy mechanikus módon, beleértve a nyilvános előadást vagy tanfolyamot, a hangoskönyvet, bármilyen internetes közlést, a fénymásolást, a rögzítést vagy az információrögzítés bármilyen formáját.

Első kiadás

Felelős kiadó: *a Casparus Kiadó Kft. ügyvezetője*
Felelős szerkesztő: Balázs Árpád
Fordította: Homonyik Attila és Juhász Zsanett
Lektorálta: Malomsoky Ildikó
Tördelés és tipográfia: Korcsmáros Gábor

Kiadónk köszönettel tartozik a következő személyek áldozatkész segítségéért:
Ákoshegyi Andrea, Balikó Nándor, Bratináné Lazányi Krisztina, Dankovics Atilla,
Filinger Szilárd, Faragó Lívía, Gergelyné Borsi Mónika, Jáki-Szirmai Ingeborg Emőke,
Keszei Viktória, Kőhegyi Attila, Labancz Emőke, Lóránt László, Martin Luithle,
Mezei Dóra, Mokry Tamás, Németh Péter, Péter Zoltán, Szabó Noémi, Tímár Sarolta,
Trencsényi Sándor, Trója Zsolt, Vadász Ákos, Vass Gabriella, Vizler Tibor

Nyomta: Gyomai Kner Nyomda Zrt.
ISBN: 978-963-89405-6-8

Kaspar Hauser barátainak

TARTALOMJEGYZÉK

<i>Tartalomjegyzék</i>	7
<i>Előszó a magyar kiadáshoz</i>	9
<i>Előszó a második német kiadáshoz</i>	13
<i>Előszó az első német kiadáshoz</i>	15
<i>Bevezetés</i>	19
1. Kaspar Hauser áldozatvállalásáról	27
Európa gyermeke – Kaspar Hauser életrajza és története	27
Okkult motivációval elkövetett bűntett egy ember lelki élete ellen (Feuerbach nyomán)	71
2. Kaspar Hauser sorskörnyezete	81
Személyek Kaspar Hauser körül	81
A „Kaspar Hauser” névről	84
Kaspar Hauser és a német népszellem	86
Kaspar Hauser – A 19. század parszifáli alakja	93
Faust és Kaspar Hauser	96
3. Kaspar Hauser a 19. és 20. század sorsában	103
A történelem 33 éves ritmusának törvénye	103
A születési sor – 1845	106
1878–1879	109
1911–1912	113
1944–1945	134
1977–1978	151
A halálsorozat – 1833	153
1866	157
1899	159
1932–1933	165
1965–1966	179
1998 – Az évszázad vége	189
Szorát – a Nap-démon és a 666-os szám	195
Áttekintés és összefoglalás	201
A tükröződés törvénye	211

4. Kaspar Hauser és Rudolf Steiner	219
A tükröződés törvénye Rudolf Steiner életútjában	219
1859–1879–1899	224
Rudolf Steiner halála	226
A malschi modellépület	227
Az első Goetheanum Dornachban	233
A korszak éve: 1917 – A hármas tagozódás impulzusa – 1841–1879–1917	235
Fordulópont az 1918-as évben	240
1919, a hármas tagozódás éve	252
A Goetheanum leégése	254
Karácsonyi Gyűlés, 1923	255
Rudolf Steiner és Kaspar Hauser áldozata	260
5. Kaspar Hauser lényéről	263
Zárszó	279
Irodalomjegyzék	283
Megjegyzések	293
I. Függelék	301
Összeállítás Rudolf Steiner Kaspar Hauserrel kapcsolatos kijelentéseiből	301
II. Függelék	311
A Kaspar Hauser-kutatás nyitott kérdései	311

ELŐSZÓ A MAGYAR KIADÁSHOZ

Kaspar Hauser rejtélyes története a hagyományos történelemtudomány számára közvetlen bizonyítékok hiányában teljesen megfoghatatlannak tűnik. Ám ha az esettel kapcsolatos számtalan tényt értelmes gondolkodással egyetlen összefüggésrendszerbe rendezzük, ha a mozaikdarabkákat józan módon egymáshoz illesztjük, a kialakult kép olyan igazságokat tár elénk, amelyek nemcsak történelemszemléletünket alakítják át, hanem világképünket is teljesebbé teszik. Mindeközben nyilvánvalóvá válik számunkra, hogy léteznek olyan emberek, embercsoportok, akik ezzel a teljesebb világgéppel akár évszázadok óta tisztában vannak, és akik e tudásukkal az emberiséget segítő módon élnek, vagy épp önös érdektől vezetve visszaélnek.

Peter Tradowsky könyve a szellemtudomány nyelvezetén íródott, és megértése mély szellemtudományos ismereteket kíván. Mivel azonban könnyen előfordulhat, hogy könyvünk olyan olvasó kezébe kerül, aki nem hallott még a szellemtudományról, fontosnak érezzük, hogy némi tájékoztatást és útmutatást adjunk arra az esetre, ha – akár a könyv mélyebb megértésére törekedve – meg szeretne ismerkedni vele.

A Rudolf Steiner által a 20. század elején létrehozott, idegen szóval antropolófiának nevezett irányzat értelmes gondolkodással keresi a választ azokra a kérdésekre is, amelyekre a modern tudomány – mivel csak a fizikai érzékelésre épít – legfeljebb féligazságokkal tud válaszolni. A szellemtudomány egyik alapvetése tehát az, hogy attól, hogy valamit nem látunk, nem tudunk fizikai módon megragadni és megvizsgálni, még elfogadhatjuk valóságként, amennyiben tudományos igényű gondolkodással arra jutottunk, hogy igaz. A szellemtudomány állításai nem állnak szemben a modern tudomány eredményeivel, hanem – a fizikai és az érzékfeletti világ közti kölcsönhatásokat feltárva – kiegészítik azokat. Ezek a kutatási eredmények segítik a gyakorlati élet megújítását (például Waldorf-pedagógia, organikus vállalatvezetés, biodinamikus mezőgazdálkodás, antropolófius

orvoslás), és jobb rálátást biztosítanak ma még megoldhatatlannak tűnő társadalmi problémákra is. Munkássága során Rudolf Steiner többek között az emberi lét és a világtörténelem kutatásában is igen messzire jutott. Ezek alapján felelevenítette azt a korai kereszténységben még élő tanítást, amely szerint az ember test, lélek és szellem hármassága, melyekből a szellemi rész az ember valódi, halhatatlan lénye, más néven *magasabb Énje*, amely újra és újra testet ölt. Az antropozófia egy krisztocentrikus szellemi irányzat, melynek középpontjában Krisztus lénye és tanításai állnak.

Néhány előadásában és magánbeszélgetések során Rudolf Steiner hangsúlyozta Kaspar Hauser világtörténelmi jelentőségét. A szellemtudomány tanításai szerint Kelet és Nyugat szellemi-kulturális szempontból is poláris ellentétpárt alkot a Földön. Ezeket a végletes minőségeket Európának, a középnek kellene szintézisben egyesítve, átalakítva a világba árasztania. Ha ez nem történik meg, ha Európa nem tudja betölteni feladatát, mert Kelet és Nyugat között gazdaságilag, politikailag és kulturálisan meggyengülve háttérbe szorul és elveszíti identitását, megszűnik a mai kornak megfelelő spirituális élet lehetősége, és az emberiség és a szellemi világ közötti kapcsolat megszakad. Kaspar Hauser küldetése az volt, hogy az emberiség és a szellemi világ közötti kapcsolatot helyreállítsa, és Európát visszatérítse a feladatához. Ezért volt oly találó a név, amit egy neves kortársától kapott: *Európa gyermeke*. Rudolf Steiner arra is felhívta a figyelmet, hogy Európa küldetését tekintve nagy felelősség hárul Közép-Európára, ahova elsősorban Svájcot, Németországot, Ausztriát és Magyarországot sorolta. E felelősség felvállalásának útján óriási jelentősége van annak, hogy Kaspar Hauser szellemiségét a szívünkbe tudjuk-e fogadni. Ennél fogva Peter Tradowsky könyve a magyar olvasó számára éppolyan fontos lehet, mint a németnek. Bár a szerző a német nép küldetéséről, történelméről és szellemiségéről ír, Kaspar Hauser tekintetében bizonyosan rokonságot érezhetünk a németességgel, rejtélyét vizsgálva pedig közelebb kerülhetünk magyar mivoltunkhoz, és a magyarság feladatából is megsejthetünk valamit. Tradowsky történelemszemléletét alapul véve pedig közelebb juthatunk a Magyarországot ért tragédiák megértéséhez is az 1848–49-es forradalomtól

és szabadságharctól a két világháborún, Trianonon és az 1956-os forradalom leverésén át egészen napjainkig.

Ha az olvasó bővebben szeretne tájékozódni a könyvben felmerülő – vagy bármilyen más – szellemtudományos fogalmakkal és témákkal kapcsolatban, több lehetősége is van. A Magyar Antropozófiai Társaság könyvtárában és a hozzá tartozó könyvesboltban hozzáférhet Rudolf Steiner és számos magyar antropozófus (például Bistey Zsuzsa, Dubravszky László, Kovács Gabriella és Török Sándor) könyveihez. Váradi Tibor pedig a könyvben felmerülő témák majdnem mindegyikében tartott előadást. Az ő könyveit és előadásait meg lehet vásárolni a Napfényes Élet Alapítványnál, ahol lehetőség van az előadások ingyenes meghallgatására is.

Végezetül azt kívánjuk az olvasónak, hogy Kaspar Hauser rejtélyének kutatása váljon számára önismereti úttá.

A Casparus Kiadó munkatársai,
Budapest, 2013. szeptember 23.

ELŐSZÓ A MÁSODIK NÉMET KIADÁSHOZ

A könyv 1980-as adventi megjelenését követően nagyon gyorsan szükség lett a második kiadásra. Az a benyomásunk támadhat, hogy az emberek meghallották és megértették a felhívást, hogy részt vegyenek a harcban, amely Kaspar Hauser lényének és sorsának megismeréséért zajlik. Az olvasói kör visszajelzései alapján kiderült, hogy szellemi szükségszerűségként értelmezték azt a tényt, hogy a könyv pont ebben az időszakban jelent meg.

Elnézve Közép-Európa és az egész emberiség nyomasztó sorsát, felvetődik a kérdés: mi segíthet? Kaspar Hauser individualitásának, Közép-Európa sorsának, valamint a Föld és a kozmosz spirituális kapcsolatának felismeréseket elősegítő megélése és elszenvedése felébresztheti a lelket, amely a sorsfordító tettek felé vezető első lépés.

Peter Tradowsky
Berlin, 1981. Húsvét

ELŐSZÓ AZ ELSŐ NÉMET KIADÁSHOZ

Az elmúlt években Németország számos városában beszéltem Kaspar Hauserről. Az első előadást Berlinben, az Antropozófia Társaság keretein belül tartottam 1970 szeptemberében, *Kaspar Hauser és a jövő mítosza* címmel. Ez az előadás meghatározta a területet, amelyen azóta is munkálkodom. Azt szeretném, hogy Kaspar Hausert ne csak egy történelmi személyként, hanem mindenekelőtt egy olyan, ma is jelen lévő szellemi individualitásként lehessen átélni, akinek szoros kapcsolata van az emberiség nagy, jövőbeni feladataival.

A könyv megírására sok hallgató szüntelenül hangoztatott kívánsága késztetett, hogy a különböző előadásaim teljes tartalmához egyseges és írásos formában juthassanak hozzá. Ezenkívül egyre inkább kötelességemnek éreztem Kaspar Hauserrel szemben, hogy az általam felismert összefüggéseket széles körben ismertté tegyem. Könyvem töbnyire világosan fellelhetőek keletkezésének nyomai. Hogy a lényeges kérdések sokrétűségét meg tudjam ragadni, apránként, különböző kiindulópontokból próbáltam hozzájuk férközni. Ebből következik, hogy bizonyos központi kérdések más és más összefüggésben és nézőpontból ismétlődnek.

Minden eddigi előadásom többé-kevésbé teljes leírásával most válik először lehetővé az, hogy a tények egymás mellé kerülve új megvilágítást kapjanak. Így például az, amit más részekben taglalunk, az utolsó fejezet által kap nyomatékot. Igen, azt mondhatnánk, hogy egyéb helyeken tett kijelentéseim elsősorban a zárófejezet által válhatnak mélyebben érthetővé. Így némely dolgok kölcsönösen feltételezik és hordozzák egymást.

Az első fejezet főként Kaspar Hauser első, nürnbergi felbukkasásáról szóló korabeli tanúvallomásokat tartalmazza. Megjelenését a különböző szemtanúk megfigyeléseinek sokasága kelti életre. Azért is közöljük itt ezt a semmivel sem helyettesíthető forrásanyagot, mert sajnos még mindig kevésbé ismert. Minden életrajzi és történelmi ábrázolásnak ezekből kell kiindulnia, hogy szilárd alapokon nyugodjék.

Ez a könyv egy tanulmány, kifejezetten Kaspar Hauser barátaihoz szól. Sok helyütt kérdések merülnek fel azzal a céllal, hogy továbbvezessenek, és arra szólítanak fel, hogy még mélyebbre ássunk a rejtély megoldásának kulcsa után.

Úgy gondolom, két okból is eltekinthetünk a könyvben megemlített ellenzőkkel folytatott vitától. Elsőként Goethe szavaira emlékeznék: *„Egy helytelen tanítást nem lehet megcáfolni, mert azon a meggyőződésen alapszik, hogy a hamis igaz. De az ellenkezőjét ismételtelen ki szabad, lehet és kell mondani.”*¹ Másrésztől Hermann Pies életművének a semmibe vételét jelentené, ha újból részletesen boncolgatni akaránk azoknak a leírásait és vizsgálódási módszereit, akik – leginkább az előző évszázadban – a tényeket figyelmen kívül hagyva, sőt ellenséges érülettel írtak Kaspar Hauseréről. Pies többszörösen is leleplezte ellenséges hozzáállásukat. Az ő történelmi érdeme az, hogy a hiteles, eredeti vallomásokot és megfigyeléseket kivizsgálta és mások által is hozzáférhetővé tette. A legújabb publikációkra a második függelék tartalmaz utalásokat. Ugyanebben a részben a Kaspar Hauser-kutatás nyitott kérdéseiről is találunk egy értekezést.

Az olvasóról feltételezem Rudolf Steiner antropozófiájának bizonyos mértékű ismeretét és megértését. Az antropozófia ismerete nélkül kilátástalannak tűnik, hogy helyes választ adjunk a Kaspar Hauser alakja köré fonódó sokrétű kérdésekre. Kaspar Hauser ugyanis egy különleges spirituális jelenség, és az antropozófia – mint szellemtudomány – képes arra, hogy egy ilyen jelenséget tudományosan érthetővé tegyen. Ezzel kapcsolatos az, hogy Rudolf Steiner és Kaspar Hauser között sorsszerű összefüggések állnak fenn. Kaspar Hauser abban a rózsakeresztes szellemi áramlatban él, amely az antropozófiához vezet.

Kaspar Hauser azon barátai, akik eddig még nem találkoztak az antropozófiával, de törekszenek a rejtély megoldására, indíttatást érezhetnek arra, hogy velem tartsanak a kijelölt úton, és így betekintést nyerjenek az antropozófia világába. Az antropozófiához Kaspar Hauseren keresztül is vezethet az út.

Minden, amit eddig Kaspar Hauserrel kapcsolatban tudunk, új célokot és impulzusokat nyerhet Rudolf Steiner kijelentései által. Ezért az első függelékben Steiner minden eddig ismert – és néhány ez ideig

még nyilvánosságra nem hozott –, Kaspar Hauserről tett kijelentését válogattuk össze, amennyire lehetséges, időrendi sorrendben.

A három évig tartó munkát csak Sigrid Gräfe intenzív segítségével tudtam elvégezni és befejezni. Ő gondosan átnézte a kéziratot. Szív-ből hálás vagyok neki a kitartó munkájáért, a sok támogató és tisztázó beszélgetésünkért.

Szeretném az előszó végén nyomatékosan hangsúlyozni, hogy ennek a könyvnek a tartalmáért kizárólag az író viseli a felelősséget.

Peter Tradowsky
Berlin, 1980. Húsvét

Az első fejezet azonos cím alatt, rövidebb változatban először a *Das Goetheanum* című hetilapban (1976... 55. évfolyam, 4–8. szám), összefoglaló angol fordítása pedig a *The Golden Blade-ben* (London, 1977.) jelent meg.

BEVEZETÉS

A 19. és 20. század történelmi képe e könyvben a szokásostól egészen és részleteiben is igencsak eltérő módon kerül bemutatásra. Ezt az eltérést elsősorban annak belátása okozza, amit itt részletesen áttekintünk; hogy Kaspar Hauser a 19. és 20. század történelmének azon pontja, amelyben valamennyi lényeges szál összefut, de amely tragikus módon mindeddig látókörön kívül maradt. Ez a helyzet azért alakulhatott ki, mert Kaspar Hauser történelmi misszióját megakadályozták. Írásunk célja e tény hatásán valamelyest enyhíteni. Ennyiben van megismerő és egyúttal cselekvő jellege.

Másrészt azáltal is mélyrehatóan megváltozik, de egyúttal meg is világosodik a 19. és 20. század történelmi képe, hogy megpróbáljuk Rudolf Steinernek a történelem 33 éves ritmusáról szóló tanítását közvetlenül felhasználni. Ezt a módszert még alig alkalmazták az emberiség Krisztus utáni történetének megismeréséhez és gyakorlati alakításához. Egyre nyilvánvalóbbá válik majd, hogy a történelem valódi megértése e nélkül az új szemlélet nélkül lehetetlen. A történelmi tudatban – amennyiben ilyen még létezik – mélyen gyökerezik az ok-okozati gondolkodásmód. Ha ennél a megszokott gondolkodásmódnál maradunk, akkor nem lehet elmagyarázni az embereknek a mag és a gyümölcs közötti összefüggést, vagy a szellem generációkon átívelő lehetőségét a történelemben. Túl kell lépni azon a téveszmén, hogy emberként megérthetjük a történelmet a szellemiség bevonása nélkül is. Pusztán földi események folyamaként tekinteni a történelemre – miközben az emberi önkényen és a hétköznapi tudaton túl az emberiségfejlődés az érzékfeletti világokkal összhangban zajlik – legalább annyira szakszerűtlen eljárás, mint figyelmen kívül hagyni az élet szellemi okait. A valódi hatást kifejtő összefüggések megértése az igazi feladat, amelynek megfejtése rámutat a történelemben működő szellemre, és hatékonyra teszi azt. Ezáltal lehet fokozatosan biztos alapokra helyezni a történelmi események sorának megértését. Amíg nem tudjuk megragadni a történelemben működő szellemet

– ahogyan az a 33 éves ritmusban hat –, csak az antiszellem irányít, amely elfedi a lényegét.

Elnyerjük vagy elveszítjük a szellemet? Ez a 19. és 20. század történelmének valódi tétje. A szellemért folytatott küzdelem célja pedig valójában egy emberhez méltó lét.

Ez a munka nem valósulhatott volna meg szellemi elődeim nélkül, akik a 19. századból Georg Friedrich Daumer, Anselm Ritter von Feuerbach és Heinrich Fuhrmann,² a 20. századból pedig Jakob Wassermann, Hermann Pies és Karl Heyer.³ Könyvem címével kapcsolódni kívánok Wassermann könyvének alcíméhez: *Kaspar Hauser, avagy az emberi szív restsége*. Ehhez a *szívminőséghez* kell ugyanis kapcsolódnia annak a szellem megvalósításáért folyó *küzdelemnek*, amelynek középpontjában Kaspar Hauser áll.

Szeretném felhívni a figyelmet Daumer (Nürnberg, 1800. március 5. – Würzburg, 1875. december 13.) halálának 100. évfordulójára. Szellemi kötelességemnek érzem, hogy megemlékezzek róla, hiszen senki nem kerülheti meg őt, aki közel kíván jutni Kaspar Hauser személyéhez és történetéhez. Különösen akkor nem, ha törekszik kapcsolódni a Kaspar Hausertől kiinduló élő áramlathoz, és a személyekhez, akik szünni nem akaró szorgalommal küzdöttek azért, hogy Kaspar Hauser sorsát a megismerés fényével világítsák meg.

Daumer nem csupán Kaspar Hauser barátjaként és tanítójaként jelentős, hanem mindenekelőtt mint goethei értelemben vett elfogulatlan megfigyelő, aki kellő bátorsággal és erővel rendelkezik ahhoz, hogy tanuljon a jelenségekből, vagy legalábbis híven feljegyezze azokat. Még ennél is fontosabb, hogy élete végéig bátor és rendíthetetlen védelmezője volt Kaspar Hausernek, és az ő történelemben betöltött egyedülálló szerepének. Felbecsülhetetlen jelentőséggel bír *Kaspar Hauser* című utolsó, ritkaságszámba menő összefoglaló műve, amely a könyvbarátok körében népszerűvé vált. E könyvben kel védelmére és oltalmára annak, akit Julius Meyer *Autentikus közlések Kaspar Hauserről*⁴ című könyvében igazságtalanul üldöz és rágalmaz. Daumer Kaspar Hauserrel szembeni felelősségérzete, és hite abban, hogy egy magasabb küldetés szolgálatában cselekszik, az előszó következő részletében is egyértelműen megjelenik:

„Ezt a szöveget az utolsó szó jogán adom közre ebben a témában. Úgy gondolom, ezzel minden kötelezettségemnek eleget tettem az ügyben; aggastyán vagyok, és úgy tűnik, a vég már nagyon közel van. Testi állapotomat tekintve csoda, hogy még életben vagyok. Mindazonáltal úgy hiszem, még mindig rendelkezem annyi szellemi erővel, hogy egy ilyen feladatot beteljesítsek, és egy ilyen konfliktusban megálljam a helyem. Egy hozzám hasonló öreg harcos még visszavonultában is a kardja után nyúl néha, hogy próbára tegye karjának erejét. A harchoz szükséges magasabb támogatás sem hiányzik majd. Az igazság számomra kezdettől fogva mind a mai napig szent. Ebben a szövegben sem mondtam egyetlen valótlán szót sem, erre ünnepélyesen esküszöm.”⁵

Bizonyos módon hálásnak kell lennünk Julius Meyernek – aki Kaspar Hauser híres-hírhedt ansbacher tanárának fia volt –, hogy Daumert könyvének megírására készítette. Ugyanis még maga Daumer is úgy vélte, hogy Meyer azért adta ki művét, mert tévesen azt feltételezte, hogy ő már halott. De aki meghalt, az Daumer bátyja volt.⁶

Daumer az a fajta személyiség, aki a 19. század utolsó harmadában még abban a reményben él, hogy a materialista korszak egyszer csak véget ér. Egy új szellemi kinyilatkoztatás eljövételét várja és érzi. Tudatában van annak, hogy az emberiség fejlődése akkori formájában – ha a materialista úton halad tovább – katasztrófa felé tart. Daumer annyira vágyik egy új szellemi kinyilatkoztatásra, mint a kortársai közül alig néhányan. Ezt a kinyilatkoztatást pár évvel később – a Michael-korszak kezdetén – a fiatal Rudolf Steiner meg is adta a világnak. Valószínű, hogy Daumer lelke örvendezett volna, ha átélheti, amikor a századforduló után, a Fény korszakának kezdetén Rudolf Steiner megosztja ismereteit az emberiséggel a szellemi világról és annak lényeiről. A következő idézet nagyon profetikusan hangzik. Egyértelmű benne az emberek lelki átfordulásába vetett remény – egy remény, amely a jelenben még nem valósulhatott meg, és valószínűleg csak hosszas szellemi harcot követően teljesül majd be.

„Ezt a témát nem tudom kimerítőbben taglalni. Az már nyilvánvaló, hogy egy szellemi érlelődés zajlik, amelyről jelenleg még nem lehet megmondani, mi alakul ki belőle, de olyan fordulatot fog hozni, amely semmiképpen sem kedvező a materializmus számára. A napjainkban sokféle formát öltő spiritualitás és spiritizmus mozgatója és lényege a következő: a rideg anyag és annak külső szükségszerűségei helyett a szellemet és annak tetteit kell a középpontba állítani. Jőmagam is kezdetől fogva ezt az álláspontot képviselem. E spiritualitás oly mértékben vitatja a materializmus szellemi és erkölcsi viláгурalmát, hogy az többé nem állíthatja be magát a dolgok egyedüli urának és teremtőjének, és ennél még rosszabb dolgokra is számíthat egy későbbi korban, amelyhez – úgy tűnik – a jelenkor az átmenet. A világtörténelem egy örökké forgásban lévő kerék. A trónok összeomlanak a politika, a hit, a gondolkodás és a tudomány területén egyaránt; némelyek mégis úgy kérkednek és hencegnek, mintha halhatatlanok lennének, pedig azok, akik majd eltakarítják trónjaik romjait, már az ajtó előtt állnak.”⁷

Rudolf Steiner kijelentése, amelyben Daumert az „utolsó rózsa-keresztesnek” nevezi, ezzel az eljövendő spiritualításra való várakozással függ össze. Magában a műben ez a szempont nem jelenik meg közvetlenül, de feltűnő, hogy Daumer mindent, amit Kaspar Hauser ügyéért tesz, egy magasabb küldetéssel hoz összefüggésbe. Igen, Daumer versében, amelyet Kaspar Hausernek ajánlott, a halott Kaspar Hauser megindító módon magát Daumert szólítja meg. A vers egy már eltávozott lélek és egy élő lélek között zajló beszélgetés, amely világossá teszi, hogy Daumer miért nem saját személyéről beszél, hanem egy olyan impulzusról, amely a szellemi világból egy eltávozott lelken keresztül érkezik. Annak, aki mindezt érti és komolyan veszi, Daumer munkája egészen más rangot képvisel, mint sok egyéb kiadvány ebben a témában. Az emlékvész, amely megadja azt a hangulatot, amelyben Kaspar Hauserről majd szó esik, így hangzik:

*Ím, földi pályám végére érek:
Erőtlen testem lassan elbágyad,
De végső sóhajomig, szegény gyermek,
Fölém magaslik véres árnyad.*

*S hallom, így suttognak szellemajkaid –
„Barátom voltál életek sorában,
Óh, mily bizton óvtak karjaid
Rendíthetetlenül minden csatában!*

*De tudod, hogy sosem tehettem,
Mit elvégezhettem volna még,
Hisz az egyik általszúrta szívem,
A másik rám húzta szégyenét.*

*Míg harcoltál mindenütt értem,
Ártatlanságom győzelemre ért,
S én sötét kikötőmbé értem,
Hol lelkem áldott békességre tért.*

*De jaj, a poklok haragja nem csitul,
A Földre kísértethadak zuhannak,
Enyhem tovatűnt és megfakult,
Most újra szidnak s meghurcolnak.*

*Értem lángoló hű bátorságodat
Hadd hívjam most újra ádáz harcba,
Fölém te nyújthatod csak pajzsodat –
S te légy erőmmel mindig támogatva.”*

*Te szólsz s én újból készen állok:
Én és kardom melletted vagyunk,
Szövetségünkön pecsétté válok,
Hogy bevégezzük minden földi dolgunk.*

Feuerbach, a híres bűnügyi nyomozó is úgy érezte, hogy küldetése van Kaspar Hauserrel kapcsolatban, bár nem spirituális értelemben. Egész életében kutatta a Kaspar Hauser ellen elkövetett bűntett valódi indítékát, de nem találta meg, így a Kaspar Hauserrel szembeni mély megértése ellenére sem volt képes tisztázni a bűntényt. Azt viszont tudta – jobban, mint bárki más –, hogy rendkívüli jelentőségű indítékról van szó. Hiszen ha a bűntény pusztán a dinasztíát érinti, akkor miért nem ölték meg Kaspar Hausert azonnal? Feuerbach végül is nem talált választ erre a kérdésre, mivel az okokat szellemi területen kellett volna keresni. De azt kell mondanunk, hogy ha Feuerbach ismerte volna a szellemtudományos embertant és a reinkarnáció tanait, akkor egy olyan kaliberű ember, mint ő, azonnal felismerte volna ennek az okkult bűnténynek az indítékait.

Fuhrmann lelkész rövid iratai sajnos méltánytalanul ismeretlenek maradtak. Nyomtatott beszédei a keresztény érzületűek valóságos kincsei.

Bár továbbra is Wassermann regénye jelenti a legkönnyebben járható utat Kaspar Hauserhez, figyelembe kell venni, hogy ez a regény – a kifejezés legjobb értelmében vett – „költészet és valóság”, és hogy a századelő általános tudásanyagán alapszik. Wassermann regénye egy „vízióra” vezethető vissza, amint azt ő maga is mondja,¹ vagyis egy érzékfeletti impulzusra, amit Daumer is érzett. Ezáltal a regény maradandó életerőket közvetít, és intuitív meglátások sorát találjuk benne, amelyek nagyban segíthetik a folyamat mélyebb megértését (például Lord Stanhope kapcsolata a háttérben megbújó hatalmi körökkel).

Wassermann regénye Hermann Piesnek is segített felismerni életfeladatát. A regény elolvasása után kötelességének érezte, hogy kiderítse a történelmi igazságot. Hermann Pies csodálatra méltó és aprólékos munkával egy életem át gyűjtötte össze és írta le a tényeket az igazság jegyében. A mintegy hatvanéves kutatómunka során minden idevágó dokumentumot megvizsgált és hat kötetben jelentetett meg. Az 1966-ban *Kaspar Hauser – Egy dokumentáció* címen kiadott hetedik műve történelmi kutatásainak eredményeit foglalja össze. Ma ez a mű kikerülhetetlen feltétele minden Kaspar Hauserrel kapcsolatos tevékenységnek.⁸

Hermann Pies munkájából világossá válik, hogy bizonyos személyek, akik kitartóan hangsúlyozzák az igazsággal és a tudománnyal szembeni elkötelezettségüket, megrázó és szegyeteljes módon bizonyíthatóan hazudtak és tényeket hamisítottak meg. Azt már Daumer is megfigyelte, hogy ha Kaspar Hauserről van szó, némelyek a legegyszerűbb tudományos szempontokat is képesek minden további nélkül mellőzni. Ez hozzátartozik a vele kapcsolatban megfigyelhető jelenségekhez. Amit ezen a téren Kaspar Hauser ellenlábasai tettek, azt a tudomány szégyenfoltjának is nevezhetnénk. Így például Hermann Pies dokumentumokkal is bizonyította, hogy a Julius Meyertől származó *Autentikus közlések* című könyv – amelyet szerzője hangsúlyozottan történelmi dokumentumnak állított be – hiányos, valamint nagy számban tartalmaz ferdítéseket és hamisításokat.

Karl Heyer *Kaspar Hauser és Közép-Európa sorsa a 19. században* című művének köszönhető, hogy a következő nemzedék számára is fennmaradtak Rudolf Steiner azon közlései, amelyeket nem előadásokon tett, és amelyeket Heyer alaposan megvizsgált és hűen közreadott. A Kaspar Hauserrel kapcsolatos kevés, de nagy jelentőségű kijelentés, amely irányadó lett ehhez a munkához, azokban a beszélgetésekben hangzott el, amelyeket Rudolf Steiner az Antropozófiai Társaság tagjaival folytatott. Ezek alapján szükségszerű, hogy Heyer újkorra vonatkozó történelmi szemléletét alapvetően meghatározzák Kaspar Hauserrel kapcsolatos ismeretei; *Gondolatok a Napnyugat történelméről* című könyvében ő volt az első, aki Kaspar Hauser sorsát antropozófus szemléletmóddal, jóval mélyebb összefüggéseiben ragadta meg.